

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 13:55:25 12.12.2023

Назва файлу з підписом: ВІДГУК Оружа_merged.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 528.3 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: ВІДГУК Оружа_merged.pdf
Розмір файлу без підпису: 527.2 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ОРУЖА ЛАРИСА ВОЛОДИМИРІВНА

П.І.Б.: ОРУЖА ЛАРИСА ВОЛОДИМИРІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2226415168

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 13:55:20
12.12.2023

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F0400000076C43601E61CA304

Алгоритм підпису: ДСТУ-4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук, доцента Оружої Лариси Володимирівни на дисертаційну роботу Шпак Ольги Василівни «Підготовка майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність теми дослідження. Сучасна дизайн-освіта у вітчизняному і міжнародному вимірах розглядається як напрям освітньої діяльності, результатом якої є підготовлений на високому якісному рівні конкурентоспроможний фахівець-дизайнер – особистість, яка професійно володіє навичками дизайн-діяльності і ставиться до створення дизайн-продукту як твору мистецтва. Тож, у моделюванні образу фахівця-дизайнера і системи його професійної підготовки враховуються особливості особистісного розвитку та професійної спрямованості, визначається рейтинг майбутнього дизайнера на ринку праці. Спектр перспективних напрямів підготовки дизайнерів враховує поточні потреби суспільства і динаміку їх еволюції.

Отже, попри наявність ґрунтовних досліджень з підготовки майбутніх фахівців з дизайну, а також значної кількості науково-педагогічної літератури, присвяченої становленню та розвитку графічного дизайну, наукова праця Ольги Шпак є достатньо **актуальною**. Цей висновок підсилюється низкою виявлених дисертанткою суперечностей (с. 16 - 17 дисертації) між: сучасним станом професійної підготовки майбутніх дизайнерів і вимогами суспільства до їхньої професійної компетентності з урахуванням сучасних тенденцій розвитку дизайну в Україні і світі; потребою якісної підготовки майбутніх бакалаврів графічного дизайну до успішної майбутньої професійної діяльності та несистемністю формування у них професійних компетентностей у закладах вищої мистецької освіти; необхідністю вивчення майбутніми бакалаврами графічного дизайну потенціалу каліграфії і шрифтовідтворення в українській та зарубіжній культурі та недосконалістю змісту, форм, методів, методики

опанування національних і світових традицій та інновацій каліграфічного мистецтва і шрифтової культури у процесі професійної підготовки.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість результатів дослідження, основних наукових положень, висновків представлених у дисертації підтверджується розгорнутим аналізом законодавчої бази, численної науково-педагогічної, мистецтвознавчої, філософської, технологічної літератури, монографій, дисертаційних робіт, наукових статей; якісною апробацією отриманих результатів; достатньою кількістю публікацій, в яких висвітлено результати дослідження, системно впорядкованими додатками; результатами перевірки дисертаційної роботи на унікальність, що дозволило зробити висновок про дотримання академічної доброчесності. Опрацювавши навчальну і науково-методичну літературу, довідкові та статистичні джерела дисертантка розв'язала важливу наукову проблему, яка розкриває перспективи розвитку національної системи підготовки майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності.

Достовірність висновків і новизна отриманих результатів. Об'єкт, предмет, мета дисертаційної роботи коректно сформульовані та логічно пов'язані, що дозволило визначити основні завдання й успішно їх виконати, про що свідчать отримані дисертанткою результати. Робота Шпак Ольги Василівни має вагому наукову новизну (с. 20-21 дисертації), яка полягає у здійсненні цілісного дослідження проблеми підготовки майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності; теоретичному обґрунтуванні і побудові модель формування такої готовності до застосування каліграфії у професійній діяльності з урахуванням положень методологічних підходів та принципів; обґрунтуванні педагогічних умов реалізації методики формування визначеної якості; розробленні і впровадженні курсу «Каліграфія» у професійній підготовці майбутніх бакалаврів з графічного дизайну; визначені критеріїв, показники та рівні готовності майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності; уведені в науковий обіг авторської дефініції поняття «готовність

майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності»; *уточненні* сутності поняття «педагогічні умови формування готовності майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності»; *подальшому розвитку* вивчення українського і зарубіжного досвіду становлення і розвитку каліграфічних традицій, національного і світового шрифтового дизайну.

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться у дисертації. Дисертанткою уперше було здійснено комплексне дослідження підготовки бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності, розроблено навчально-методичне забезпечення, необхідне для реалізації структурно-функціональної моделі готовності майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності, зокрема: уточнено й удосконалено зміст навчальних дисциплін «Каліграфія», «Каліграфія у дизайні», «Каліграфія у шрифтовому дизайні»; оновлено зміст дисциплін «Історія зарубіжного та українського мистецтва», «Історія дизайну», «Комп'ютерна проектна графіка», «Графічні техніки»; розроблено авторський навчально-методичний комплекс із курсу «Каліграфія» (робоча навчальна програма та ін.).

Підтримуємо те, що **практичне значення** отриманих у дослідженні результатів полягає у розробці й впровадженні програми дисципліни «Каліграфія» (має варіанти назв – «Каліграфія» (2 курс), «Каліграфія у дизайні» (3 курс), «Каліграфія у шрифтовому дизайні» (4 курс) у закладах вищої мистецької освіти), ефективній апробації поетапної методики формування готовності майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності; у оновленні змісту дисциплін «Історія зарубіжного та українського мистецтва», «Історія дизайну», «Комп'ютерна проектна графіка», «Графічні техніки», форм і методів вивчення традицій та інновацій каліграфії і шрифтової культури.

Слід наголосити, що матеріали дослідження можуть використовуватися науково-педагогічними працівниками мистецьких закладів освіти у процесі укладання програм обов'язкових і варіативних дисциплін, спрямованих на

формування фахових компетентностей майбутніх графічних дизайнерів, у ході організації курсів підвищення кваліфікації викладачів закладів вищої мистецької освіти, під час укладання навчальних програм, посібників з проблем досвіду використання каліграфії і національного шрифтового дизайну в Україні і зарубіжних країнах.

Повнота викладу основних результатів дослідження в опублікованих працях. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладені у 12 публікаціях автора, з яких 3 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у наукометричному виданні Scopus (у співавторстві), 7 – у збірниках апробаційного характеру, в інших виданнях, в 1 – навчальному посібнику. Таким чином, зміст, обсяг, кількість публікацій відповідають вимогам МОН України щодо оприлюднення основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Отже, О.В. Шпак на належному рівні виконала поставлені наукові завдання, продемонструвала високий рівень володіння методологією наукової діяльності, що надає право публічного захисту основних положень підготовленої нею дисертаційної роботи.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Зміст дисертаційної роботи структурований, послідовний та логічний, розкриває в повній мірі сутність професійної підготовки майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності. Підтверджено й успішно виконано всі завдання дослідження. За змістом та оформленням дисертаційна робота відповідає нормативним вимогам, має класичну структуру, складається зі вступу, трьох розділів, поділених на параграфи, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків.

У ВСТУПІ обґрунтовано актуальність дослідження; встановлено зв'язок роботи з науковими програмами та темами; визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження; окреслено комплекс методів дослідження; розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів; подано відомості про апробацію результатів дослідження, публікації, структуру й обсяг дисертації.

У першому розділі «Теоретичні засади проблеми підготовки майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності» проаналізовано основну проблему у педагогічній теорії щодо підготовки майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності, зазначено (с. 25 дисертації), що сучасні соціально-економічні умови потребують фахівців художньо-технічного профілю, які володіють ґрунтовними теоретичними знаннями та професійними компетентностями, мають високий рівень готовності до реалізації практичної професійної діяльності. Представлено історико-педагогічні аспекти розвитку каліграфії в українському і зарубіжному дискурсі, зазначено наявні унікальні освітні практики поступу графічного дизайну, що становить один із важливих напрямів розвитку дизайн-освіти і підготовки якісних фахівців з графічного дизайну, каліграфії та шрифтового мистецтва. Матеріали дисертації, представлені у першому розділі, засвідчують значний обсяг виконаної автором пошукової та аналітичної роботи.

У другому розділі «Особливості формування готовності майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності» надано критерії, показники і рівні готовності майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності; обґрунтовано педагогічні умови та представлено методикку формування готовності майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності. Важливо зазначити, що дисертантка розкрила вплив розвитку технологічних умінь зі застосування каліграфії у професійній діяльності й умінь використання цифрових технологій із застосування каліграфії у професійній діяльності на розкриття творчого потенціалу майбутніх фахівців для розвитку і саморозвитку упродовж життя.

У третьому розділі «Дослідно-експериментальна перевірка методики формування готовності майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності» проаналізовано рівень готовності майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності за визначеними критеріями, показниками і рівнями під

час констатувального експерименту; висвітлено поетапність проведення формувального експерименту щодо упровадження методики формування готовності майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності; висвітлено у динаміці статистичні дані щодо змін за результатами експериментальної роботи за допомогою методів математичної статистики.

Висновки та загальні висновки дисертаційної роботи відповідають сформульованим завданням і випливають з його основних положень. Розміщені у додатках матеріали розширюють й унаочнюють зміст дисертації, сприяючи повноті її сприйняття.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Попри безсумнівну актуальність проведеного дослідження й очевидні наукові здобутки, вважаємо за необхідне висловити певні зауваження і побажання:

1. Цінним у дисертації є представлення зарубіжного досвіду вивчення каліграфії (параграф 1.1). Водночас наприкінці параграфу варто було визначити найбільш конструктивні ідеї зарубіжних дослідників щодо удосконалення підготовки майбутніх графічних дизайнерів до використання каліграфії у професійній діяльності.

2. Варто було б уникнути описового трактування загальновідомих понять «умова», «педагогічна умова» у параграфі 2.2.

3. У процесі реалізації моделі формування готовності майбутніх бакалаврів графічного дизайну до використання каліграфії у професійній діяльності було б доцільно запропонувати авторські майстер-класи з метою опанування техніками національного шрифтовідтворення.

4. Модель підготовки майбутнього бакалавра графічного дизайну передбачає створення набірної шрифту, для використання якого необхідно застосовувати програми Glyphs або Adobe Illustrator, було б доцільно запропонувати методичні рекомендації з метою опанування побудови шрифту в згаданих графічних програмах.

5. Констатуємо певні технічні і стилістичні огріхи щодо нумерації таблиць, вживання емоційно забарвлених слів, метафоричних конструкцій, не властивий науковому академічному писемному мовленню.

Водночас слід наголосити, що висловлені зауваження та побажання не є принциповими, відтак не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи О.В. Шпак.

Висновки щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.
Дисертаційна робота О.В. Шпак «Підготовка майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності» є самостійним завершеним науковим дослідженням актуальної наукової проблеми. Основні положення дисертаційної роботи достатньо обґрунтовані, характеризуються науковою новизною, висновки дисертації достовірні, теоретично та практично значущі. Визначена мета дисертаційної роботи досягнута, відповідно розв'язані поставлені завдання, а винесені на захист положення теоретично обґрунтовані та чітко відображені у логічних висновках дисертації. Вважаємо, що дисертаційна робота О.В. Шпак відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (№ 44 від 12.01.1922 р.) та наказу МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (№ 40 від 12.01.2017 р.), що дає підстави для присудження Шпак Ользі Василівні наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Офіційний опонент:

Ректор Арт академії сучасного мистецтва
імені Сальвадора Далі,
кандидат педагогічних наук, професор

Лариса ОРУЖА